

De Rumregatta

TEKST EN FOTO'S: TON WEGMAN

Een feest voor de zeilvaart in Flensburg

Al voor de dertigste keer werd in Flensburg de Rumregatta gehouden. Ook voor Nederlandse schepen een heerlijk evenement, maar donkere wolken pakken zich samen boven dit deel van de Oostzee. Hoe lang mogen de Nederlandse Charterschepen nog meedoen?

In Holtenau, net buiten de sluisen van het Kieler kanaal, liggen veel Nederlandse zeilschepen aan de kade. Ik zie onder andere de *Ide Min*, de *Zuiderzee*, de *Banjaard*, de *Jacob Meindert* en de *Pegasus*. Ook de klipper *Stella Maris* ligt er, een van de kleinere schepen waarop ik de komende dagen mee zal varen. Het is een prachtige plek, met uitzicht over de Kieler Förde waar de zon overheen klatert. Op het water tientallen zeiljachten die soms verdwijnen achter de voorbischuivende romp van een cruiseschip of een vrachtschip op weg naar de sluisen. Het water is helder, een inspectie van het onderwaterschip kan vanaf de wal. In de loop van de avond arriveren de andere varengasten. Het wordt een gemengd Nederlands-Duitse bemanning, met als enige uitzondering de vrolijke scheepsmaat en kok Carlo die een Italiaans paspoort heeft.

De volgende dag gooit schipper Ton Lemmers de trossen los en vaart de *Stella Maris* de Förde uit richting Sönderborg. De mooie, groene kust van Sleeswijk-Holstein glijdt aan bakboord langs. Als we in die avond in Sönderborg aankomen, ligt de haven al vol met traditionele schepen, die allemaal de volgende dag koers zullen zetten naar Flensburg. Het grote feest voor de traditionele zeilvaart. Dit weekend is de dertigste editie van het spektakel. Het begon, eind jaren zeventig, allemaal klein. Het initiatief kwam van een paar

enthousiastelingen uit de regio en het heeft nog steeds het karakter van de *seventies* behouden. De hippies van toen zijn nu natuurlijk dertig jaar ouder, maar aan vitaliteit hebben ze niet ingeboet. Bijvoorbeeld de prijsuitreiking en de muzikale ondersteuning van het evenement trekken een gretig publiek dat zich maar al te graag laat meeslepen. Ook bezoekers op de wal komen in groten getale op het evenement af.

De wedstrijd

Op zaterdagochtend zet een bonte vloot galjassen, Colin Archers, haikutters, mooie overnaadse open bootjes, schoeners, klassieke jachten tjaliken, klippers, Deense jagten en diverse typen

kleinere Hollandse platbodems zich in beweging naar de startlijn. Alle klassen starten op hetzelfde moment. De startlijn strekt zich uit over de hele breedte van de Flensburger Förde en dat is geen luxe met zoveel schepen. De baan is eenvoudig: de Förde af racen tot boei nummer 12, keren en weer terug. De wind in het eerste rak is steeds tussen halve wind en bakstagswind. De *Stella Maris* heeft een goede start en schuift door het veld heen naar voren. Met omzichtigheid moeten we de kleinere deelnemers passeren die soms onverwacht voor de boeg opdoemen. Ton Lemmers vindt het maar zozo, een wedstrijd waarin niet gekruist hoeft te worden, want pas hoog aan de wind komt zijn snelle klipper het best tot zijn

Boven: De oude stad Flensburg, gesticht in de twaalfde eeuw, is al dertig jaar lang het décor voor de Rumregatta. De Klipper Pegasus op de Flensburger Förde.

Een fraai gerestaureerde ewer uit het Elbe gebied met als thuishaven Hamburg is een vaste gast tijdens de Rumregatta. Onder: De wedstrijd trekt een bonte verzameling van allerlei fraai gerestaureerde schepen.

Wedstrijden

Ton Lemmers

Ton Lemmers (1942) werd geboren in Durgerdam en woonde met zijn ouders en drie broers in de Kapel, het markante gebouwtje in de knik van de dijk in het oude vissersdorp. Rommelen met bootjes zat er al vroeg in. De Durgerdammers waarschuwden elkaar: ga niet op je klompen naar de familie Lemmers, want als je weer weg wil staat er een mast en een zeil op. Ton zegt daarover glunderend: 'We keken wie er snelle zeilers aan z'n voeten had, mooie grote en goed afgesleten klompen waren favoriet'. Later kwamen de echte boten, zoals een oude gezonken Wieringer aak. 'Met een stel jongens hebben we de bun dichtgetimmerd en met emmers schepten we hem leeg. We hebben er mee gevaren, maar onze ouders verboden ons om in de haven terug te komen uit angst dat de oude schuit weer zou zinken'. Lang heeft dat avontuur dus niet geduurd. Varen met kano's en kleine zeilboten bleef echter zijn grote passie. Na de Mulo ging Ton als scheepstimmerman in de leer bij De Amsterdamse Scheepswerf van De Vries Lentsch en was daar zeker niet de enige Durgerdammer. Na vijf jaar jachtbouw volgde een opleiding tot fysiotherapeut en werkte hij elf jaar in de gezondheidszorg. Toch bleef het water trekken en in de weekends werd er vanuit Durgerdam en Muiderland gevaren in de chartervaart met zijn tjalk de *Noorvaarder*. Bijna elke reis ging naar Hoorn, waar het café van Tante Marie aan de haven het vaste ontmoetingspunt was van de schippers. Vervolgens kon Ton schipper worden op de *Lutgerdina* van de NEBAS en voer hij

De Stella Maris

De klipper *Stella Maris* werd gebouwd in 1914 als groentejager. Enkele keren per week moest er met verse groente gevaren worden tussen West-Friesland en de veiling in Amsterdam. Daarom stond er vanaf het begin een motor in het schip. Snelheid was van het grootste belang. Bovendien moest het schip na de Oranjesluizen nog een heel stuk over het IJ en door de stad naar de groenteveiling varen. Een volwaardig zeiltuig komt er pas op als de klipper in 1984 in handen komt van Ton Lemmers. In 1993 ondergaat het schip een grondige verbouwing en krijgt de *Stella Maris* een compleet

De *Stella Maris* tijdens de proefvaart in 1914.

Schipper Ton Lemmers geconcentreerd sturend tijdens de succesvolle race. De galjas op de achtergrond zal uiteindelijk als tweede eindigen.

vijf jaar met gehandicapten. In 1984 kon hij de klipper *Stella Maris* kopen. Hij kende het schip al lang, omdat het vroeger met groente uit West-Friesland regelmatig langs Durgerdam voer. Na een grondige verbouwing startte hij ermee in de chartervaart. Sinds 1993 vaart hij er in de zomer mee op de Oostzee met vooral Duitse gasten. De *Stella Maris* heeft een goede naam op de Oostzee, gasten komen regelmatig terug. Over de huidige ontwikkelingen rond de veiligheidseisen die de Duitsers en Denen stellen is hij erg bezorgd. 'Als die zaken niet veranderen is het hier in een paar jaar afgelopen en is alles wat we zelf met hard werken hebben opgebouwd voor niets geweest'

nieuw onderwaterschip met een kiel. Ook worden er waterdichte schotten, brandwerende betimmering en zoet- en vuilwatertanks ingebouwd. Het schip is voorzien van alle veiligheidsmiddelen en navigatieapparatuur die in de moderne chartervaart norm zijn geworden. Tochten worden gemaakt met 14 tot 16 gasten aan boord.

Technische gegevens:

Lengte over alles	32 m
Lengte over dek	26 m
Breedte	4,87 m
Diepgang	1,70/4.00 m
Zeiloppervlak	250 m ²

recht. Toch gaan we lekker en bij de keerboei gijpen we als tweede samen met een Deense galjas. Het veld met achtervolgers ziet er imposant uit. Aan de wind racen we terug naar de finish en langzaam lopen we steeds verder uit op de galjas die veel minder hoog aan de wind kan komen dan wij. Soms spoelt het water het gangboord aan lij schoon en kijken sommige gasten wat ongerust naar het kolkende water dat door de kluisgaten verdwijnt. Ton Lemmers blijft geconcentreerd sturen, af en toe rustig aanwijzingen gevend aan de bemanningsleden die de schoten bedienen. Met straatlengten voorsprong zeilen we over de meent en de *Stella Maris* heeft haar reputatie weer eens waargemaakt: *der schnelle Klipper aus Holland hat es wieder geschafft.*

Die avond, bij de prijsuitreiking, moet Ton twee keer naar het podium om een prijs in ontvangst te nemen. De eerste prijs voor elke klasse bestaat uit een steeds wisselend object dat voornamelijk bedoeld is om het publiek te vermaken. Na een hilarische toespraak krijgt onze schipper een afgrijselijk roodkoperen, plastic scheepsmodel op voet compleet met verlichting en een elektronisch speeldoosmuziekje. Besmuikt en door velen op de schouder geslagen komt Ton er mee terug. En dan te bedenken dat de tjalk *De Albertha* een magnum fles rum als tweede prijs ontvangt. Voor de *line honours*, de belangrijkste prijs, moet Ton nogmaals naar het podium. De wisseltrofee is een koperen komphuis op voet. Het is een prijs waar de naam van de *Stella Maris* al een keer op vermeld is. Deze prijs kan de goedkeuring van onze schipper wel wegdragen. Na afloop van de prijsuitreiking nodigt de bemanning van *De Albertha* ons aan boord uit om gezamenlijk de twee liter rum op te drinken. Het blijft die avond nog lang onrustig in de oude haven van Flensburg...

Problemen voor de Chartervaart

De Nederlandse charterschippers die in dit deel van de Oostzee hun brood verdienen maken zich grote zorgen over de nabije toekomst. De schippers die al jaren op de Oostzee varen worden geconfronteerd met regelgeving waardoor ze in hun bestaan worden bedreigd. Volgens Duitsland en Denemarken moeten de zeilschepen voldoen aan de regels van de SOLAS, maar voor de zeilvaart zijn deze regels onhaalbaar. De schepen die op de Oostzee varen voldoen allemaal aan de bestaande strenge Europese regels, maar Denemarken en Duitsland eisen aanvullingen die gewoonlijk alleen aan grote passagiersschepen worden gesteld, waardoor bijvoorbeeld de schepen in havens achter hekken met kostbare bewaking moeten liggen. Wanneer onze schepen niet aan die strengere eisen voldoen, dan kan dit er toe leiden dat ze op het Deense en Duitse deel van de Oostzee niet meer dan vijf kilo-

De *Stella Maris* onder vol tuig dendert over de Flensburger Förde. (Foto: Bemanning van *De Albertha*)

Ton Lemmers en zijn maat Carlo poseren trots met de klasseprijs, een afzichtelijk scheepsmodel waar iedereen erg om gelachen heeft, maar dat helaas geen ereplaats aan boord zal krijgen.

Onder: Een van de muziekgroepen waar de Rumregatta jaarlijks veel succes mee heeft.

Een van de gerestaureerde scheepjes in het openluchtmuseum heeft een bijzonder fraai roerbeslag.

Aan de haven in Flensburg ligt een klein maar interessant openluchtmuseum, compleet met werf. Momenteel wordt er de laatste hand gelegd aan een replica van een Deens jacht. Hier is een van de museummedewerkers bezig met de braadspil.

Onder: Deze jollen werden in het openluchtmuseum gebouwd en vormen een eigen klasse in de Rumregatta.

meter uit de kust mogen varen. Acties van onder andere de BBZ hadden tot voor kort helaas weinig uitgehaald. Maar na een gesprek op 29 juni jl. tussen Staatssecretaris mevrouw Huizinga, het bestuur van de BBZ en Register Holland is er meer duidelijkheid gekomen. De Staatssecretaris schaarde zich achter de bevindingen van het juridische onderzoek dat recent werd uitgevoerd door de parlementair advocaat in opdracht van de Tweede Kamer. Zij meent met de parlementair advocaat en de BBZ dat Denemarken en Duitsland in strijd handelen met Europese wetten en afspraken.

De Staatssecretaris vertelde dat zij inmiddels haar Duitse ambtgenoot heeft aangeschreven om de zienswijze van de Nederlandse regering duidelijk te maken. Een topambtenaar van het ministerie zal op korte termijn naar Duitsland afreizen om de brief van de Staatsecretaris verder te ondersteunen.

In Denemarken zal de Nederlandse ambassadeur ingeschakeld worden om het Nederlandse standpunt over te brengen aan de Deense regering. De bovengenoemde acties in Denemarken en Duitsland hebben tot doel om deze regeringen er toe te bewegen de Nederlandse veiligheidscertificaten (weer) te accepteren, zolang de Europese Commissie de door de BBZ ingediende klacht tegen Denemarken in behandeling heeft. Om deze klacht te ondersteunen heeft de Nederlandse regering zich gewend tot de Europese Commissie en heeft aangedrongen op een snelle afhandeling ervan. De Staatssecretaris zegde verder toe de BBZ te zullen ondersteunen bij dit proces.